

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет Фізичного виховання і спорту
Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРЕФОРМОВАНІ ФІЗИЧНІ ЧИННИКИ»

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма «Фізична терапія»

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
терапії, реабілітації та морфології
Протокол № 01 від “27” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Преформовані фізичні чинники
Викладач	Проф. Шеремета Лідія Миколаївна
Контактний телефон викладача	0505797464
E-mail викладача	Lidiiia.sheremeta@pnu.edu.ua
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn-pnu.edu.ua
Консультація, відправлення, відпрацювання н/б та негативних оцінок	Середа 14.00 - 16.30
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Преформовані фізичні чинники» розглядає сутність фізіологічної та лікувальної дії фізичних чинників на здоровий і хворий організм та способи їх застосування з лікувально-профілактичною метою. У реабілітаційних відділеннях та центрах зосереджено різноманітну лікувальну апаратуру, експлуатація якої потребує від фахівців з фізичної реабілітації знань, дотримання певних правил охорони праці, техніки безпеки під час проведення фізіотерапевтичних процедур. Численні й різноманітні преформовані фізичні чинники об'єднано в групи за характерними видами і формами використовуваної енергії. Тому доцільно теми занять будувати за принципом їх класифікації. Під час занять слід звернути увагу на фізичну характеристику лікувального чинника, механізм його дії, сучасну фізіотерапію, показання, протипоказання до застосування фізіотерапевтичних методів. Особливу увагу слід звернути на засвоєння студентами правильного накладення і фіксації електродів, конденсаторних пластин, випромінювачів, техніки вмикання кожного апарата в електричну мережу і вимикання його, здійснення дозованої дії. Студенти повинні бути ознайомлені з окремими методиками проведення процедур електролікування, які застосовують найчастіше: гальванізацією, електрофорезом, діадинамотерапією, терапією синусоїдально-модульованими струмами, електросном, дарсонвалізацією, індуктотермією, ультратон-терапією, УВЧ-терапією, мікрохвильовою терапією. Потрібно знати заходи щодо охорони праці.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: «Преформовані фізичні чинники» як навчальна дисципліна базується на таких дисциплінах: фізика і біофізика, анатомія і фізіологія людини, лікувальна фізкультура, медична реабілітація, гігієна, спортивна медицина, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формуванню умінь застосовувати знання з основи медичних знань в процесі подальшого навчання й у професійної діяльності.</p> <p>Пререквізити. Оскільки предметом вивчення фізіотерапії є використання фізичних чинників при різних захворюваннях, бакалаври як кваліфіковані фахівці повинні добре знати основні клінічні та фундаментальні дисципліни (анатомію, фізіологію тощо), основні дисципліни середньої школи (фізику, хімію, біологію).</p> <p>Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.</p>	
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	

3.1. Мета викладання навчальної дисципліни Метою вивчення дисципліни «Преформовані фізичні чинники» є поглиблення знань студентів про проведення реабілітаційних заходів у пацієнтів з різною патологією та набуття ними теоретичних знань та практичних навичок щодо особливостей проведення фізіотерапевтичних процедур у фахово-реабілітаційній діяльності для відновлення здоров'я і працездатності хворих та питанням техніки безпеки при роботі з фізіотерапевтичною апаратурою.

3.2. Основними завданнями навчальної дисципліни «Преформовані фізичні чинники» є:

- засвоєння теоретичного матеріалу програми дисципліни;
- оволодіння практичними навичками, передбаченими програмою;
- вивчення характеристик основних природних і преформованих лікувальних фізичних факторів;
- засвоєння показань і протипоказань, методів проведення фізіопроцедур;
- набуття навичок щодо сучасних методик організації та проведення фізіопроцедур в аспекті фізичної терапії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- **знати:** загальні питання з організації фізіотерапевтичної служби і курортної справи в Україні;
- механізми дії фізичних факторів, вплив фізичних факторів на основні патологічні процеси і функції різних органів і систем організму;
- принципи сумісності і послідовності призначення фізичних факторів і процедур;
- принципи виникнення патологічних процесів, механізми їх розвитку і клінічні прояви; принципи оцінки показників загальних і функціональних методів обстеження хворих, які скеровуються на фізіотерапію;
- основні клінічні симптоми захворювань, при яких використовують методи фізіотерапії;
- принципи використання фізичних факторів для профілактики захворювань і реабілітації хворих;
- обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність;
- безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
- покази та протипокази до застосування фізіотерапії.

Вміти:

- володіти навичками роботи з фізіотерапевтичними апаратами дотримуючись відповідних умов експлуатації та техніки безпеки;
- визначити доцільні методи впливу фізичними факторами при тих чи інших захворюваннях, вибрати оптимальний для хворого фізіотерапевтичний комплекс; дати оцінку перебігу захворювання та ефективності впливу фізичних факторів, оцінити можливість ускладнення основного захворювання та ускладнення, пов'язані з впливом фізичних факторів.

3.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

- *інтегральна;*
- *загальні;*
- *спеціальні (фахові, предметні).*

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальних навичок (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-

менеджмент (реалізується через: метод проєктів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

4. Організація навчального курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Семінарські заняття, /практика, Лабораторні Лекції	24
	12
Самостійна робота	54

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр 4	Спеціальність Фізична терапія, ерготерапія	Курс навчання 2	Нормативна
--------------	---	--------------------	------------

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Лекції (години)	Практичні заняття (години)	Самостійна робота (години)
Тема 1. Вступ. Предмет, завдання, основні етапи розвитку фізіотерапії. Принципи сучасної фізіотерапії. механізм лікувальної дії фізичних чинників. Класифікація лікувальних фізичних чинників. Алгоритм проведення фізіотерапевтичної процедури.	2	4	8
Тема 2. Електролікування. Застосування постійного електричного струму. Електромагнітні поля високої, ультрависокої та надвисокої частоти.	2	4	10
Тема 3. Магнітолікування. Застосування змінних електричних струмів та полів високої, ультрависокої і надвисокої частоти	2	4	8
Тема 4. Світлолікування. Теплолікування. Лікування штучно-зміненим повітрям: аерозольотерапія, озонотерапія, спелеотерапія. Лікування теплом. Грязелікування та торфолікування, парафінолікування, озокеритолікування.	2	4	10
Тема 5. Водолікування. Гідро – та бальнеотерапія. Види гідролікування. Методика та техніка використання. Показання і протипоказання.	2	4	10
Тема 6. Курортотерапія. Кліматотерапія Спеціальні методи кліматотерапії: аеротерапія, гідроаеротерапія, геліотерапія, таласотерапія	2	4	8

5. Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів		
	Шкала оцінювання: національна та ECTS		
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
	90 – 100	A	відмінно
	80 – 89	B	добре
	70 – 79	C	
	60 – 69	D	задовільно
	50 – 59	E	
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, на занятті та проєктних робіт або ситуаційних задач. Терміни написання: денна форма – на занятті		
Практичні заняття	100 балів		
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 50 балів впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді)		
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форма складання: очна		

6. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf .
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Відвідування занять	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього

	<p>процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf.</p>
7. Рекомендована література	
Базова	

5. Рекомендована література Базова

1. Андрійчук О. Я. Преформовані фізичні чинники у фізичній терапії та ерготерапії : навчально-методичний посібник / Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний факультет, кафедра фізичної терапії та ерготерапії. Луцьк, 2022. 160 с.
2. Преформовані фізичні чинники у фізичній терапії (у схемах, алгоритмах, рисунках, таблицях) : навч. посіб. / Т. Г. Бакалюк, Л. О. Вакуленко, Г. О. Стельмах, Д. В. Вакуленко. - Тернопіль : Укрмедкн., 2020. - 123 с.
3. Герцик А. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації / фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату : монографія / Андрій Герцик. - Львів : ЛДУФК, 2018. - 388 с.
4. Курортна справа [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Г.А. Богатирьова; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. Туризму та країнознавства. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. – 64 с.
5. Кравець О. М. Конспект лекцій з дисципліни «Курортологія» (для студентів усіх форм навчання напрямів підготовки 6.030601 – Менеджмент, 6.140101 – Готельно-ресторанна справа, 6.140103 – Туризм) / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 102 с. Код доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/78066622.pdf>
6. Фізіотерапія: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів/ В.Д. Сиволап, В.Х. Каленський; ЗДМУ.- З.: ЗДМУ, 2014-196 с.
7. Про курорти : закон України від 05.10.2000 р. N 2026 III [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.

8. Брега Л.Б. Фізіотерапія: навчально-методичний посібник /Л.Б. Брега, А.О. Ногас. Рівне. – 2017. – 150 с.

Додаткова:

1. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : навчальне видання / Н.В. Богдановська, І.В. Кальонова. - Запоріжжя, ЗНУ, 2017. - 288 с.
2. Фізіотерапія : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В.Д. Сиволап, В.Х. Каленський. - Запоріжжя, ЗДМУ, 2014. - 196 с.
3. Фізіотерапія : підручник / за ред. проф. О.А. Владимірова, проф. В.В. Єжова, проф. Г.М. Пономаренко. - К.: Формат, 2013. - 432 с.